

A. DE GESCHIEDENIS BOEKEN IN HET OUDE TESTAMENT.

De geschiedenis boeken in het Oude Testament zijn Jozua, Richteren, Ruth, 1 + 2 Samuël, 1 + 2 Koningen, 1 + 2 Kronieken, Ezra, Nehemia en Ester. Hoe moet een geschiedenisboek in het Oude Testament gelezen en verstaan worden? Wat is de permanente betekenis en waarde van een bepaald historisch gedeelte? Wat is Gods boodschap aan ons vandaag door middel van een bepaald historisch gedeelte in het Oude Testament?

1. Het Oude Testament en het Nieuwe Testament vormen een eenheid.

De interpretatie van elk boek in de bijbel moet rekening houden, niet alleen met de inhoud van dat boek zelf, maar ook met het licht dat vanuit de bijbel als geheel daarop valt! De bijbel is een organische eenheid en elk bijbelboek met haar onderdelen moet als één ledemaat van één lichaam beschouwd worden. De bijbel is ook haar eigen uitlegger. Het Oude Testament heeft als haar aanvulling en vervulling het Nieuwe Testament. Daarom moet het Oude Testament altijd in het licht van het Nieuwe Testament uitgelegd worden!

2. Geschiedenis heeft een bijzondere betekenis in de bijbel.

Wanneer wij de geschiedenisboeken in het Oude Testament lezen, dan moeten wij geleid worden door een goed inzicht in de betekenis van 'geschiedenis' zoals het in de bijbel vastgelegd is.

a. Geschiedenis in de bijbel heeft een 'heilig' karakter.

'Geschiedenis' in de bijbel heeft een *heilig* karakter. Geschiedenis in de bijbel is geschiedenis die *apart gezet* werd van de gewone geschiedenis in de wereld, omdat God zelf de Maker van geschiedenis in de bijbel is. De geschiedenis in de bijbel is echt gebeurd, maar wijst naar een andere, hogere werkelijkheid. Het is niet alleen maar de geschiedenis van een natuurlijk of nationaal volk, Israël, te midden van andere volken, maar *de geschiedenis van Gods volk* in de wereld gedurende de oudtestamentische periode. Het is niet alleen maar seculaire geschiedenis, maar *heilsgeschiedenis* (geschiedenis van Gods verlossing) gedurende de periode van de schepping tot de eerste komst van Jezus Christus. De heilsgeschiedenis van Gods volk wordt daarna verder beschreven in het Nieuwe Testament.

b. Geschiedenis in de bijbel gaat over verlossing en oordeel.

'Geschiedenis' in de bijbel is een deel van *Gods bijzondere openbaring* van zichzelf en zijn gedachten aan ons, niet alleen door woorden, maar ook door gebeurtenissen, mensen en feiten. 'Geschiedenis' in de bijbel is *profetie (proclamatie) van Gods woorden en vooral profetie (proclamatie) van Gods daden met betrekking tot de verlossing van zijn volk en tot het oordeel van zijn vijanden*. 'Geschiedenis' in de bijbel is *Gods heilsgeschiedenis* – het openbaart vooral *Gods plan van verlossing*. Dus, God openbaart zichzelf niet alleen door de Wet (wetboeken) en de Profeten (profetische boeken), maar ook door de geschiedenisboeken in de bijbel. Daarom noemt de Hebreeuwse Canon de geschiedenis boeken van Jozua tot 2 Koningen 'de vroegere profeten' en de profetische boeken van Jesaja tot Maleachi 'de latere profeten'.

3. Het Oude Testament bevat 'typen' en 'schaduw'.

De geschiedenisboeken in het Oude Testament werden door de heilige Geest geïnspireerd en tot de Canon van de bijbel gevoegd, niet om de seculaire geschiedenis van het natuurlijke of nationale volk van Israël, maar om *de boodschap van God door middel van de geschiedenis van Gods volk* gedurende de oudtestamentische periode aan ons bekend te maken. De geschiedenis boeken van het Oude Testament kunnen alleen correct begrepen worden, wanneer Gods oudtestamentische volk, 'Israël' gezien wordt als een 'type' van Gods nieuwtestamentische volk, 'de Gemeente

(Kerk)'. 'Gods volk' in de bijbel begint oorspronkelijk bij Abraham en de mensen die tot hem behoorden (Genesis 17:7,27). Daarna groeide Gods volk uit tot *al de gelovigen* in Israël (Exodus 19:3-6) en alle gelovigen uit de andere volken, die zich bij Israël aansloten (Jesaja 56:3-8). Ten slotte omsloot Gods volk *al de gelovigen* uit alle natuurlijke volken in de wereld (Efeziërs 2:11-22; 1 Petrus 2:4-5,9-10; Openbaring 5:9-10; 7:9). Het Oude Testament bevat de aanvankelijke fase van de verlossingsgeschiedenis van Gods volk en het Nieuwe Testament bevat de finale fase van de verlossingsgeschiedenis van Gods volk.

B. TYPOLOGIE IN DE BIJBEL.

Een 'type of beeld' is een persoon, ding of gebeurtenis, dat dient als een illustratie. Vooral de ceremoniële wet in het Oude Testament relateert tot de vervulling daarvan in het Nieuwe Testament als 'afbeelding (beeld, kopie)' van het 'werkelijke voorbeeld' (Hebreeën 8:5) en als 'schaduw' van de 'werkelijke gestalte' (Hebreeën 10:1).

Een 'type' (Grieks: *tipos*) is letterlijk 'een afdruk van een stempel'. In de bijbel is een 'type of beeld' een manier om *de bijbelse geschiedenis van verlossing* uiteen te zetten, zó dat sommige (niet alle) van de vroegere fases van verlossing gezien worden als beelden of illustraties van latere fases van verlossing óf dat een latere fase van verlossing gezien wordt als de vervulling van de vroegere fase van verlossing. De verschillende fases van de verlossingsgeschiedenis toont *een herhalende patroon van Gods herscheppende, verlossende en herstellende handelingen*. Het Nieuwe Testament openbaart Gods finale en volkomen herscheppende, verlossende en herstellende handelingen in en door Jezus Christus en zijn nieuwtestamentische volk, de Gemeente (Kerk).

Er zijn hoofdzakelijk drie gebeurtenissen uit het Oude Testament die beschouwd en behandeld mogen worden als 'typen' in de bijbel: de schepping, de exodus en de terugkeer uit de ballingschap. De exodus wordt beschouwd als een nieuwe schepping. Het herstel van Israël uit de Babylonische ballingschap wordt beschouwd als een nieuwe schepping én een nieuwe exodus.

Maar hoewel typologie voorkomt in de bijbel, mogen WIJ NIET de hele bijbel gaan lezen in het licht van typen (beelden) en tegenbeelden! Alleen wanneer de geïnspireerde auteurs van de bijbelboeken een specifiek persoon, ding of gebeurtenis beschrijven als een 'type (beeld)' mogen wij dat ook doen. Daarom mag de uitlegger van de bijbel niet proberen om een diepere betekenis in elk vers van een geschiedenis boek te vinden. Hij moet de betekenis van een geschiedenis boek als geheel geven. Als een regel voor uitleg mag alleen typologische betekenis gegeven worden aan een persoon, ding of gebeurtenis, wanneer de bijbel zelf dat als een type beschouwt en behandelt.

1. Typen in het Oude Testament.

a. De schepping.

Tijdens de schepping heeft God de onstuimige zee aan banden gelegd binnen grenzen (Genesis 1:9-10; Job 38:8-11). Dit wordt ook in beeldspraak uitgelegd. Tijdens de schepping (Job 26:7-13) heeft God de Rahab en Leviathan omvergeworpen. 'Rahab' is een mythisch zeemonster, een draak, een symbolische aanduiding voor een vijandige macht, dat overmoedig en buitensporig tekeer gaat. Wanneer God tijdens de schepping de stormachtige zee stil maakt, dan wordt dat poëtisch uitgedrukt als "God verplettert Rahab" (Job 26:12; cf. 38:8-11), of "God verbrijzelt Rahab als een verslagene" (Psalm 89:10-12) of "God houdt Rahab neer, doorboort de zeedraak" (Jesaja 51:9). 'Leviathan' is ook een mythisch zeemonster, een zeeslang (Psalm 104:26), of een krokodil (Job 40:20-41:25), een ander symbolische aanduiding van de macht van de chaos toen de aarde nog woest en ledig was (Genesis 1:1-2).

b. De Exodus.

De uittocht (exodus) uit het slavenhuis van Egypte wordt beschouwd als een nieuwe schepping, een herhaling van de oorspronkelijke scheppende activiteit van God, een nieuwe overwinning van God over zijn vijanden. Tijdens de exodus heeft God het water van de Rode Zee bedwongen en drooggelegd (Exodus 14:21-29) en dat wordt poëtisch uitgebeeld als weer eens een overwinning over de Rahab (Jesaja 51:9-10) en de Leviathan (Psalm 74:12-14).

c. De terugkeer uit de ballingschap.

i) De terugkeer uit de ballingschap wordt voorgesteld als een nieuwe schepping, een herhaling van Gods scheppende activiteit. De werkwoorden 'scheppen' (Hebreeuws: bara), 'formeren' (Hebreeuws: yasar) en 'maken' (Hebreeuws: 'asa), die tijdens de schepping gebruikt worden, worden ook tijdens de terugkeer uit de ballingschap gebruikt. De teruggebrachte ballingen zijn geschapen tot Gods eer, door God gevormd en gemaakt (Jesaja 43:7).

ii) De terugkeer uit de ballingschap wordt ook voorgesteld als een nieuwe exodus, een herhaling van Gods verlossende activiteit. De draak en slang typologie worden niet alleen toegepast op de exodus, maar ook op de terugkeer uit de ballingschap. God wordt aangespoord om zijn machtige daden tijdens de schepping en tijdens de exodus te herhalen bij de terugkeer uit de ballingschap (Jesaja 51:9-11). Tijdens de exodus heeft God een weg door de zee en een pad door "de machtige wateren" gebaad. En tijdens de terugkeer uit ballingschap zal God dat weer doen, wanneer de ballingen door rivieren en de woestijn moeten trekken (Jesaja 43:16,2,19). Tijdens de exodus ging God voor zijn volk uit in een wolokolom of een vuurkolom om hen te leiden en te beschermen (Exodus 13:21-22). En tijdens de terugkeer uit de ballingschap beloofd God de voorhoede en de achterhoede van zijn volk te zijn (Jesaja 52:12). Tijdens de exodus deed God water uit een rots vloeien (Numeri 20:8). En tijdens de terugkeer uit de ballingschap zal Gods volk ook geen dorst lijden (Jesaja 48:20-21).

Het grote buurland van Gods volk, Egypte, waarop Israël tevergeefs steunde, wordt poëtisch uitgebeeld als 'Rahab' (Psalm 87:4; Jesaja 30:7) en de machtige koning, Farao, als het monster, 'de Leviathan met kaken en schubben' (Ezechiël 29:3-5). Niet alleen Israël, maar ook Egypte zou in ballingschap gevoerd worden (Ezechiël 29:12-16). En het grote land, Assyrië, waarheen het noordelijke koninkrijk van Israël in ballingschap gevoerd zou worden, wordt poëtisch uitgebeeld als 'de Leviathan, de snelle slang' (de Tigris Rivier). En het grote land, Babylonië, waarheen het zuidelijke koninkrijk van Juda in ballingschap gevoerd zou worden, wordt poëtisch uitgebeeld als 'de Leviathan, de kronkelende slang' (de Eufraat Rivier) (Jesaja 27:1).

Dus, de opeenvolgende perioden of fases van verlossing tonen een terugkerend patroon van goddelijke handelingen. De nieuwtestamentische auteurs geloofden dat *deze handelingen hun definitieve uitdrukking en vervulling vonden* in de nieuwtestamentische periode.

2. Typen in het Nieuwe Testament.

De typologische relatie tussen het Oude Testament en het Nieuwe Testament wordt door Augustinus als volgt geformuleerd, "In het Oude Testament ligt het Nieuwe Testament verborgen; in het Nieuwe Testament staat het Oude Testament geopenbaard". In het Nieuwe Testament wordt de christelijke verlossing voorgesteld als het hoogtepunt van Gods machtige daden, als het 'antitype' of 'tegenbeeld' van Gods machtige daden tijdens de oudtestamentische periode. De christelijke verlossing wordt voorgesteld als *een nieuwe schepping, een nieuwe exodus en een nieuw herstel of terugkeer uit ballingschap*.

a. De christelijke verlossing wordt voorgesteld als een nieuwe schepping.

i) Nieuwe schepselen. Tijdens de schepping deed God licht schijnen in de duisternis. En tijdens de verlossing doet God licht schijnen in duistere harten, zodat zij verlicht worden met de kennis van de heerlijkheid van God, zoals dat zichtbaar geopenbaard wordt in het aangezicht (menswording) van Christus (2 Korintiërs 4:6). Het Woord van God, dat de schepping tot aanzien riep (Genesis 1:3; Psalm 33:6), nam de menselijke natuur aan om mensen te herscheppen (Johannes 1:1-3,10-14). Alle

mensen, die in Christus zijn, zijn een nieuwe schepping (2 Korintiërs 5:17; Galaten 6:15).

ii) Nieuwe schepping. De vloek van de zondeval leidde tot de tegenwoordige gevallen aarde, maar de zegen van het volbrachte verlossingswerk van Christus zal leiden tot de volkomen vernieuwde aarde (Romeinen 8:19-21; Openbaring 22:1-5). God maakt uiteindelijk een nieuwe hemel en nieuwe aarde waar alleen gerechtigheid zal wonen (2 Petrus 3:13; Openbaring 21:1).

b. De christelijke verlossing wordt voorgesteld als een nieuwe exodus.

i) Jezus trekt uit Egypte. De exodus typologie komt veel voor in het Nieuwe Testament. Matteüs beschouwt de kindertijd van Jezus als een herhaling van de vroegere ervaringen van het volk Israël toen zij naar Egypte trokken en er weer uittrokken (Matteüs 2:15; Hosea 11:1).

ii) Jezus het Paaslam. Johannes spreekt over Jezus als het tegenbeeld van het paaslam bij de exodus (Johannes 1:29; 19:14,36). Petrus zegt dat "wij vrijgekocht zijn ... met het kostbare bloed van Christus, als van een onberispelijk en vlekkeloos lam" (1 Petrus 1:19; Exodus 12:5). Paulus zegt dat "ons paaslam is geslacht, Christus" en dat wij christenen daarom "feest behoren te vieren met het ongezuurd brood van reinheid en waarheid" (1 Korintiërs 5:7-8).

iii) Doop in Rode Zee. Evenals de Israëlieten bij het trekken door de Rode Zee in Mozes gedoopt zijn, zijn wij christenen in Christus gedoopt. En evenals zij brood uit de hemel en water uit de rots ontvingen, hebben christenen ook hun geestelijke voedsel en drank in Christus (1 Korintiërs 10:1-4; Johannes 6:30-35; Exodus 16:4; 17:6). Ten spijt van deze zegeningen stierf de generatie van de exodus in de woestijn als gevolg van hun ongelof en ongehoorzaamheid en konden zo het Beloofde Land niet binnengaan. Als tegenbeeld worden de christenen vermaand Gods waarschuwingen ter harte te nemen, zodat ook zij niet door verharding van hun harten van God afvallen (1 Korintiërs 10:5-12; Hebreëen 4:7-19; Judas 1:5). "Deze gebeurtenissen zijn ons ten 'voorbeeld' (typen)(Grieks: tupoi) geschied, opdat wij geen lust tot het kwade zouden hebben, zoals zij die hadden (1 Korintiërs 10:6). Dit is hun overkomen tot een 'voorbeeld' (Grieks: tupikos) voor ons en het is opgetekend ter waarschuwing (vermaning, onderwijzing)(Grieks: nouthesia) voor ons, over wie het einde der eeuwen gekomen is" (1 Korintiërs 10:11). Deze typologie heeft een intens ethisch en aanbevelende nadruk.

c. De christelijke verlossing wordt voorgesteld als een nieuw herstel of terugkeer uit ballingschap.

i) Evangelie. Het woord 'evangelie' en afgeleide woorden als 'het evangelie verkondigen' werden door de nieuwtestamentische schrijvers afgeleid van hetzelfde woord 'de goede of blijde boodschap' met betrekking tot de terugkeer uit de ballingschap en heropbouw (Jesaja 40:9, 52:7; 61:1; Handelingen 13:32; Romeinen 10:15; 1 Korintiërs 15:1-4).

ii) De stem die roept. Jesaja hoofdstuk 40-66 is gericht op wat er gaat gebeuren ná de terugkeer uit de ballingschap. De stem die roept, "Bereid in de woestijn de weg des Heren" voor de terugkeer van Gods volk uit ballingschap heeft als tegenbeeld in het Nieuwe Testament Johannes de Doper, die mensen roept tot bekering (Jesaja 40:3; Marcus 1:1-5).

iii) De knecht des Heren. 'De Knecht des Heren', die Jakob uit ballingschap in het heidendom terugbrengt tot God en Israël tot God vergadert, heeft als tegenbeeld Christus, die Gods volk uit alle heidense volken op aarde verzamelt (Jesaja 49:5-6; Handelingen 13:46-48; 26:23).

iv) Nieuwe hemel en nieuwe aarde. Gods woord, "Ik schep een nieuwe hemel en een nieuwe aarde" (Jesaja 65:17-25; 66:22) is een beschrijving van de heropbouw van Jeruzalem en Gods volk ná de terugkeer uit ballingschap en heeft als tegenbeeld de schepping van een nieuwe hemel en nieuwe aarde aan het einde van de wereldgeschiedenis (2 Petrus 3:13; Openbaring 21:1).

d. Personen met typologische betekenis.

i) Adam een type van Christus. Adam was 'een beeld' (type) van Christus, de komende Adam (Romeinen 5:14). Adam is het hoofd van de oude schepping en als tegenbeeld is Christus het hoofd van de nieuwe schepping. Alle mensen, die "in Adam zijn", d.w.z., alle mensen van het hele menselijke geslacht die met Adam verbonden zijn, worden met een zondige natuur geboren, doen zonden en sterven de eeuwige dood. Voor hen gelden "één daad van

ongerechtigheid (van Adam) → veroordeling → eeuwige dood". En alle mensen, die "in Christus zijn", d.w.z., alle gelovigen die met Christus verbonden zijn, zijn wedergeboren, breken met de zonde en hebben het eeuwige leven (1 Korintiërs 15:22). Voor hen gelden "één daad van gerechtigheid (van Christus) → rechtvaardiging → eeuwige leven" (Romeinen 5:17-19).

ii) Anderen, die Christus tot een mate typeren. Niemand anders in de bijbel wordt uitdrukkelijk 'een type' van Christus genoemd. Maar toch zijn er andere personen uit het Oude Testament, die *Christus tot een mate typeren, hetzij als vergelijking, hetzij als tegenstelling*. Mozes typeert Christus als Profeet (Handelingen 3:22-23; 7:37). Aäron typeert Christus als Priester (Hebreeën 5:4-6). David typeert Christus als Koning (Handelingen 13:22). Melchizedek typeert Christus als Hogepriester (Psalm 110:4; Hebreeën 5:6,10; 6:20, enz).

iii) De tabernakel alleen een zichtbaar beeld. De onderdelen van de tabernakeldienst onder het oude verbond zijn eerder 'zinnebeelden' (gelijkenissen)(Grieks: parable) dan 'typen' (Grieks: tupoi) van de dienst dat verricht wordt door Christus onder het nieuwe verbond (Hebreeën 9:6-10).

Alleen in het licht van *het tegenbeeld (antitype)* in het Nieuwe Testament kan de betekenis van *het beeld (type)* in het Oude Testament begrepen worden! Alleen in het licht van *de werkelijkheid* in het Nieuwe Testament kan de betekenis van *de schaduw* in het Oude Testament begrepen worden (Kolossenzen 2:17; Hebreeën 10:1)!

e. De typologie vanaf de tweede eeuw n.C.

Al in de tweede eeuw na Christus werd het Oude Testament beschouwd als een boek met vooruitlopende beelden van Christus en zijn werk. De brief van Barnabas en 'de Dialoog met Trypho' van Justinus zijn voorbeelden hoe een typologische interpretatie van het Oude Testament zonder exegetische richtlijnen uit de hand kan lopen. In de kathedraal van Chartres bevatten de beelden in de noordelijke helft oudtestamentische analogieën van nieuwtestamentische verhalen, die in de zuidelijke helft uitgebeeld worden. Het beeld van Isaak, die het hout voor zijn eigen offer draagt, heeft als tegenbeeld het beeld van Christus, die zijn eigen kruishout draagt. De 20 geldstukken voor de verkoop van Jozef hebben als tegenbeeld de 30 geldstukken voor het verraad van Jezus. Dus, in deze kathedraal wordt het Oude Testament gedwongen om het Nieuwe Testament verhaal van tevoren te vertellen op een manier dat de bijbel dat zelf niet wil. Deze soort van typologische benadering van de bijbel moet afgewezen worden.

C. DE BELANGRIJKSTE BOODSCHAPPEN VAN HET BOEK JOZUA.

Het boek Jozua is *een geschiedenis boek of historisch boek*. Het bevat goede en aaneensluitende verslagen van historische gebeurtenissen. De belangrijkste boodschap van het boek Jozua is dat *de historische gebeurtenissen met Gods oudtestamentische volk heilshistorische betekenissen hebben*. Alleen wanneer het boek Jozua gelezen wordt in het licht van de nieuwtestamentische openbaring, kan deze boodschappen ten volle begrepen worden.

1. Jezus Christus is de Verlosser, die uiteindelijk vervult wat in het boek Jozua geprofeteerd wordt.

De naam 'Jozua' betekent 'de HERE (JHWH) is verlossing'. Het betekent dat de verlossing en welzijn van Gods oudtestamentische volk volkomen afhankelijk zijn van de HERE. De naam 'Jezus' is de Griekse vorm van de Hebreeuwse naam 'Jozua' en betekent dus 'de HERE is verlossing'. Niet Jozua, maar Jezus zou de Verlosser van zijn volk zijn (Matteüs 1:21).

In het licht van de nieuwtestamentische openbaring, heeft Jozua wel Gods volk in het Beloofde Land gebracht, maar dat was alleen 'een schaduw' van 'de werkelijkheid' die Jezus zou brengen. Jozua had Gods volk nog niet in het uiteindelijk 'rust van God' gebracht! Jezus brengt uiteindelijk Gods oudtestamentische volk (Israël), dat zich voortzet en uitbreidt in Gods nieuwtestamentische volk (de Gemeente), in het uiteindelijk 'rust van God', namelijk bij God in de hemel en op de nieuwe aarde. Mensen kunnen alleen in die uiteindelijk 'rust van God' ingaan door geloof in het evangelie en door ernst te maken met gehoorzaamheid aan God door heel hun leven op aarde (Hebreeën 4:1-11). Niet Jozua, maar Jezus zou 'de

Leidsman van hun behoudenis' zijn (Hebreeën 2:10). Wanneer christenen klaar zijn met hun werk hier op aarde, zullen zij Gods rust in de hemel ingaan en rusten van hun werk op aarde, evenals God rustte van zijn scheppingswerk op aarde.

2. De betekenis van de overtocht over de Jordaan rivier.

a. Historische gebeurtenissen.

In Jozua hoofdstuk 3 en 4 zei God het volgende. Hij zou wonderen in hun midden doen, zodat Israël zou weten dat de levende God in hun midden is en dat hij de zeven volken uit Kanaän zou verdrijven (Jozua 3:5,10). De ark van het verbond van de Here der ganse aarde zou vóór hen over de rivier de Jordaan trekken en het water van de Jordaan zou afgesneden worden, zodat de Israëlieten op het droge over de Jordaan zouden kunnen trekken (Jozua 3:11,15-17). Wat was de betekenis van dit wonder, die het volk moest onthouden ten einde "het volle recht van God te erkennen" (Micha 6:5)? De overtocht over de Jordaan rivier is een historische gebeurtenis, die volgde op de historische gebeurtenissen van de eerste Paasfeest, de Exodus, de tocht door de Rode Zee, en de tocht door de woestijn.

b. Symbolische betekenis.

Al deze historische gebeurtenissen kregen in het Nieuwe Testament een symbolische betekenis. * 'Het paasfeest' symboliseert de plaatsvervangende kruisdood van 'het paaslam, Christus' (1 Korintiërs 5:7-8). * 'De Exodus' symboliseert de verlossing van Gods nieuwtestamentische volk uit het slavenhuis van zonde (1 Petrus 1:9). * 'De tocht door de Rode Zee' symboliseert 'het sterven samen met Christus in de doop' zodat Gods nieuwtestamentische volk een nieuw leven van gerechtigheid kon leven (1 Korintiërs 10:1-2). * 'De tocht door de woestijn' met manna en kwartels symboliseert Gods nieuwtestamentische volk op weg naar het Beloofde Land (de nieuwe hemel en de nieuwe aarde)(1 Korintiërs 10:3-11; Hebreeën 3:7-19). * Daarom symboliseert 'de overtocht over de Jordaan' het overgaan van Gods nieuwtestamentische volk vanuit de dood en graf op aarde naar het leven bij God in de hemel en later op de nieuwe aarde (de uiteindelijk 'rust van God', Hebreeën 4:8-11). Alleen omdat de overtocht over de Jordaan bepaalde historische gebeurtenissen volgt, die in het Nieuwe Testament symbolische betekenis gekregen hebben en omdat het ingaan in het Beloofde Land een symbool is van het ingaan in de uiteindelijk erfenis (sabbatsrust) van alle christenen, heeft deze historische gebeurtenis ook symbolische betekenis.

b. Heilsgeschiedenis.

De historische gebeurtenissen in de bijbel zijn niet dezelfde als de historische gebeurtenissen in de seculaire wereld, omdat zij niet alleen maar 'geschiedenis' verhalen, maar 'Gods heilsgeschiedenis' verhalen. God spreekt en handelt in de wereld geschiedenis *tot oordeel van zijn vijanden* en *tot verlossing van zijn volk* en scheidt daarmee zijn heilsgeschiedenis. De historische gebeurtenissen met betrekking tot Gods oudtestamentische volk zijn een plaatje van de geestelijke gebeurtenissen met betrekking tot Gods nieuwtestamentische volk. Ze zijn, in zoverre de bijbel dat zelf aangeeft, 'symbolen' of 'typen' van het nieuwe leven in Jezus Christus. De oudtestamentische historische gebeurtenissen wijzen vooruit naar het verlossingswerk van de Messias, Jezus Christus, naar het begin van het nieuwe leven met Christus, naar het tot stand komen van Gods éne volk (koninkrijk), naar de pelgrimstocht van de christen door het leven en uiteindelijk naar het ingaan in de eeuwige erfenis op de nieuwe aarde.

3. De betekenis van de vernietiging van de oorspronkelijke volken in Kanaän.

a. Oorlogen tegen de Kanaänitische volken opgetekend.

Het was Gods bedoeling dat de vernietiging van de oorspronkelijke volken van Kanaän strikt uitgevoerd zou worden. Maar de beschrijving daarvan in het boek Jozua toont aan dat Gods bevel niet volkomen uitgevoerd werd, tot latere spijt van Israël. De Kanaänitische palmstad Jericho viel en werd 'met de ban geslagen', d.w.z., alle dieren en mensen, behalve Rachab en haar familie, werden met de scherpte van het zwaard gedood en de stad werd verbrand (Jozua 6:16-25). De bewoners van de Kanaänitische stad Ai werden allemaal gedood en de stad werd verbrand (Jozua 8:19-29). Op dezelfde wijze sloeg Israël de

steden in het zuiden van het land (Jozua 10:40-42) en ook de steden in het noorden van het land (Jozua 11:12) met de ban. Jozua droeg de aanvoerders van de krijgslieden op om hun voeten op de nekken van de Kanaänitische koningen te zetten als aanmoediging dat God aldus met al de vijanden, tegen wie zij stredden, zou doen. Daarna sloeg Jozua hen dood, spietste hen op palen, waar zij bleven hangen tot zonsondergang (Jozua 10:24-27).

b. De goddeloosheid van de Kanaänitische volken.

Misschien stellen wij de vraag, "Was dit alles niet nodeloze wreedheid?" Het boek Jozua geeft hierop geen antwoord, maar andere plaatsen in de bijbel wel. De Kanaänitische volken waren afstammelingen van Kanaän, de zoon van Cham (Genesis 9:18-19). Zij waren goddeloze afgodendienaren en verdorven (Genesis 18:20; 19:4-6). God had hen alreeds gewaarschuwd toen hij het goddeloze en verdorven Sodom en Gomorra vernietigde (Genesis 19:24-25), maar zij veranderden helemaal niet. De Kanaänieten bedreven ergerlijke zonden in de ogen van God, als gruwelijke afgoderij en schandelijke seksuele immoraliteit en verontreinigden daardoor het land (Genesis 19:4-5; Leviticus 18:3,26-28). Zij dienden de afgod Moloch en verbranden hun eigen kleine kinderen als levende brandoffers aan die afschuwelijke afgod (Leviticus 18:21; Deuteronomium 12:29-31; 2 Koningen 16:3-4). Zij pleegden incest, hoererij, homoseksualiteit en bestialiteit (Leviticus 18:3,6,20,22,23) en gaven hun dochters over aan de prostitutie (Leviticus 19:29). En zij bedreven occultisme, het contact zoeken met boze geesten (Leviticus 19:31).

c. Gods oordeel over de Kanaänitische volken.

Al in de tijd van Abraham zei God dat het nageslacht van Abraham in een vreemd land verdrukt zou worden en pas na 400 jaar terug zou keren naar het Beloofde Land, want "eerder is de maat van de ongerechtigheid der Amorieten niet vol" (Genesis 15:13-16). God was heel lankmoedig tegenover deze goddeloze volken. Als rechtvaardige Rechter van het universum heeft God zelf besloten om deze goddeloze volken te verdelen en het land aan 'Israël' te geven. Israël is *het begin van Gods volk op aarde* (Genesis 15:18-21). Uiteindelijk wordt de hele nieuwe aarde aan Gods volk gegeven (Matteüs 5:5; Romeinen 4:13; 2 Petrus 3:13). God deed dit, niet omdat Israël het verdiende, maar omdat God Israëls *leger als zijn instrument van oordeel* gebruikte om de goddeloze volken te vernietigen, evenals God *calamiteiten* als de vloed *als zijn instrument van oordeel* gebruikte om de goddeloze mensheid in de tijd van Noach te vernietigen (Genesis 6) en vuur uit de hemel als zijn instrument van oordeel gebruikte om de goddeloze steden van Sodom en Gomorra te vernietigen (Genesis 19). In de tijd van Mozes zei Mozes dat God de zeven talrijkere en machtigere volken van Kanaän zou verdrijven. Israël moest hen met de ban slaan, geen verbond met hen sluiten, hun geen genade verlenen en met hen niet verzwageren, want zij zouden Israël van God doen afwijken, zodat zij andere goden zouden dienen. Israël moest hen samen met hun afgoderij volkomen uitroeien. Zo zou Gods grote verbondsbepofte met betrekking tot het Beloofde Land in vervulling gaan (Deuteronomium 7:1-12).

Ook het Nieuwe Testament leert duidelijk dat *God zelf* de heidense volken vanaf Jozua tot David uit het land Kanaän verdreven had (Handelingen 7:45; 13:19). Dus, de vernietiging van de oorspronkelijke volken van Kanaän moet niet beschouwd worden als een zelfzuchtige en wrede politieke en militaire daad van een seculair volk, Israël, maar eerder beschouwd worden als *een oordeel van God binnen de menselijke geschiedenis!* Het was een heilige taak, de uitoefening van Gods heilige en rechtvaardige toorn over de goddeloosheid van de volken. Israël was alleen Gods instrument, evenals later Assyrië en Babylonië Gods instrumenten waren om Israël te oordelen (Jesaja 10:5-6; Jeremia 25:8-11; 27:5-7)! Maar let wel, deze heilige taak werd noch door Israël, noch door Assyrië of Babylonië uitgevoerd op een manier dat God dat wilde – 'de heilige taak van God' werd omgebogen tot 'een heilige oorlog van mensen' (cf. Jesaja 10:5-19; Jesaja 14:3-6).

d. Christenen mogen geen heilige oorlogen voeren.

In het licht van het Nieuwe Testament mogen christenen *geen heilige oorlogen voeren!* In het licht van het Nieuwe Testament moeten Christenen *de geestelijke strijd* aanbinden en tegen hun vijanden vechten, niet met militaire macht of terreur, maar *met geestelijke wapenen* (2 Korintiërs 10:3-5; Efeziërs 6:10-18). Terwijl de rechtvaardige regeringen van landen wel van God 'het zwaard' ontvangen om ongerechtigheid binnen hun grenzen te

bestrijden (Romeinen 7:1-7), mogen de christenen geen fysiek geweld gebruiken tegen hun vijanden. Christenen mogen de slechte mensen, die hen vervolgen, niet weerstaan, niet uitschelden, niet dreigen en ook niet met wraak vergelden (Matteüs 5:21-26, 38-42; 1 Petrus 2:18-23). Christenen behoren hun vijanden lief te hebben en te bidden voor wie hen vervolgen (Matteüs 5:43-48; Lucas 6:27-28). En christenen behoren het kwade met het goede te overwinnen (Romeinen 12:14,18-21). Niet mensen, maar God zelf zal het finale oordeel uitvoeren (2 Tessalonicenzen 1:5-10).

4. De betekenis van de verdeling van het land.

a. God bepaalt de tijdelijke aardse landsgrenzen.

Het Oude Testament leert dat God op soevereine wijze de grenzen van de woonplaatsen van de 12 stammen van Israël bepaald heeft. Jozua hoofdstuk 13-21 beschrijft de verdeling van het Beloofde Land. Doordat het lot geworpen werd, bepaalde God op soevereine wijze welk deel ieder stam ontving (Jozua 14:2). Dat voorkwam jaloezie en twist over wie wat zou ontvangen. God kende ook land toe aan twee individuen, Caleb (Jozua 14:6-15) en Jozua (Jozua 19:49-51).

b. De hele aarde behoort aan God.

In het licht van het Nieuwe Testament, heeft God niet alleen het hele menselijke geslacht geschapen, maar ook de hun toegemeten tijden en *de grenzen van hun woonplaatsen op aarde bepaald* (Handelingen 17:26). De hele aarde, echter, behoort aan God en niet aan de mensen die daarop wonen. Hoewel God de grenzen van hun woonplaatsen heeft bepaald, worden deze grenzen niet in de bijbel aangegeven. Nadat Christus zijn werk op deze aarde heeft voltooid en al zijn vijanden onder zijn voeten heeft onderworpen, d.w.z., bij zijn tweede komst, zal *hij samen met zijn volk op de hele nieuwe aarde wonen* (Openbaring 21:1-3). Voor de goddelozen en onrechtvaardigen zal er geen plaats zijn op de nieuwe aarde (Openbaring 21:27; cf. 2 Petrus 3:13).

5. Het boek Jozua vormt de brug tussen de 5 boeken van Mozes en de rest van het Oude Testament evenals het boek Handelingen de brug vormt tussen de 4 evangeliën en de rest van het Nieuwe Testament.

a. De overeenkomsten tussen de boeken Jozua en Handelingen.

Er bestaat groot overeenkomst tussen het boek Jozua in het Oude Testament en het boek Handelingen in het Nieuwe Testament. Het volk van God in het Oude Testament en in het Nieuwe Testament was als het ware op de piek van haar geestelijke leven en was daarom in staat grote dingen in Gods kracht te doen.

Jozua krijgt opdracht om *het hele land* in bezit te nemen, maar de apostelen krijgen opdracht om getuigen van Christus te zijn tot *het uiterste van de aarde*. Jozua wordt *aangespoord* om sterk en moedig te zijn, maar in Handelingen worden alle gelovigen *met de heilige Geest vervuld* en werden zij sterk en moedig. In het boek Jozua verricht God wonderen, bijvoorbeeld: de overtocht over de Jordaan en de val van Jericho, maar in het boek Handelingen verricht God nog grotere wonderen, bijvoorbeeld: de genezing van zieken, de bevrijding uit gevangenschappen en de opwekking van doden. In het boek Jozua breidde het volk van God zich uit over *het hele land*, maar in het boek Handelingen breidde het volk van God zich uit over het hele Romeinse Rijk als begin van hun uitbreiding over *de hele wereld*. Hoewel het boek Jozua met de zonde van Achan en het boek Handelingen met de zonde van Ananias en Saffira aantonen dat het volk van God kwetsbaar was, was zij toch met de hulp van God onoverwinnelijk! De boodschap van het boek Jozua is dat God zelf de strijd op aarde aanbindt en zijn volk in hun triomftocht leidt naar hun bestemming het Beloofde Land in bezit te nemen. En de boodschap van het boek Handelingen is dat Christus het werk wat hij begon (beschreven in het Evangelie van Lucas) zelf door zijn Geest en zijn Gemeente voortzet (Handelingen 1:1) en zijn volk in hun triomftocht leidt naar het uiterste van de aarde (Romeinen 8:31).

b. Gods verbondsbepofte ontvouwd.

In het boek Jozua zegt Jozua met betrekking tot de grote verbondsbepofte, "*Niet één van alle beloften, die de Here aan het huis van Israël had toegezegd, is onvervuld gebleven; alles is uitgekomen. Zijnerzijds is niets onvervuld gebleven!*" (Jozua 21:45; 23:14)! Israël bezat het Beloofde Land, was talrijk als de sterren

van de hemel en werd gezegend met overvloed van melk en honig.

En in het boek Handelingen zegt Petrus met betrekking tot de grote verbondsbelofte, "De belofte met betrekking tot de gave van de heilige Geest is voor u en voor uw kinderen en *voor allen, die verre zijn, zovelen als de Here, onze God, ertoe roepen zal*" (Handelingen 2:39), en "Gij zijt de zonen ... van *het verbond*, dat God met uw vaderen gemaakt heeft, toen hij tot Abraham zeide: En in uw nageslacht zullen *alle stammen der aarde* gezegend worden". En dit zal doorgaan *tot de tijden van de wederoprichting van aller dingen* (Handelingen 3:21,25). En Paulus zegt, "God heeft *de belofte*, die aan de vaderen geschied is, aan ons, de kinderen, *vervuld* door Jezus op te wekken". En dit zal doorgaan *totdat alle Joden en heidenen (Arabieren, Indiërs, Chinezen, Europeanen, Afrikanen, Zuid-Amerikanen, enz.) die bestemd zijn ten eeuwigen leven, tot geloof gekomen zullen zijn* (Handelingen 13:32,48; cf. Romeinen 11:11-12,25-27).